

WRZESIEŃ

Kalendarium wrzesień 1984

4

- Rzecznik rządu Jerzy Urban informuje, że eksperci rządowi rozważają projekt wprowadzenia kary banicji dla osób, które [...] *uporczywie nie respektują naszych konstytucyjnych zasad ustrojowych*. [...]

7

- Na przedmieściu Krakowa znaleziono ciało 34-letniego Tadeusza Frąsia, nauczyciela i przewodniczącego „Solidarności” w szkole podstawowej w Zabierzowie Bocheńskim k. Niepołomic. Według oficjalnej wersji popełnił samobójstwo. Sekcja ujawniła ślady bicia i duszenia.

6-9

- XIII Powszechny Zjazd Historyków w Poznaniu zostaje całkowicie zbojkotowany przez władzę oraz TV i centralną prasę. Nie przybyli, zasłaniając się licznymi zajęciami: przewodniczący Rady Państwa Henryk Jabłoński (z zawodu historyk), minister nauki, szkolnictwa wyższego i techniki Benon Miśkiewicz, prezes PAN prof. Jan Karol Kostrzewski. Nie ma nikogo z Wydziału Nauki KC PZPR ani z władz Poznania, zabrakło też wielu partyjnych historyków. Nie dopuszczono żadnych oficjalnych gości z zagranicy, w tym delegacji towarzystw historycznych z krajów „bloku socjalistycznego”. Nieobecność przedstawicieli władz wpłynęła jednak pozytywnie na atmosferę i swobodę dyskusji – największym zainteresowaniem cieszyły się sympozja o etyce nauczyciela historii w PRL, międzynarodowych aspektach Powstania Warszawskiego, elitach politycznych PRL 1945-1948 oraz o mitach i stereotypach w dziejach Polski.

14

- Ojciec Święty Jan Paweł II na spotkaniu z Polakami w Toronto mówi:

[...] „Solidarność” jest symbolem takiego porządku, w którym człowiek znajduje się w centrum. Godność człowieka i prawa człowieka są kryterium tworzenia życia społecznego, życia narodowej wspólnoty. I dlatego odnosimy się z czcią do tego słowa, do tego symbolu, do tej rzeczywistości [...].

19

- W czasopiśmie „Tu i Teraz” ukazał się artykuł Jerzego Urbana (ps. Jan Rem) o ks. Jerzym Popiełuszce (dokładnie miesiąc przed zabójstwem kapelana „Solidarności” przez funkcjonariuszy SB):

[...] Co tam więc robi natchniony polityczny fanatyk, Savonarola antykomunizmu? Daje on świadectwo ideowej i intelektualnej degeneracji części inteligentów formacji żoliborskiej, dowodzi uwiadu tegoż Żoliborza, który przed wojną z przesadą nazywany był czerwonym, ale różowym był w każdym razie. Mam bardzo dokładne relacje o treści kazań księdza Jerzego Popiełuszki, które składa nadzwyczaj pilny bywalec tych imprez. Mowy tego polityka bardzo różnią się stylistyką od pokrewnych duchem pogadanek, jakie były głoszone na różnych latających uniwersytetach i pełzających kursach naukowych. Na tamte intelektualne imprezy młodzi biegali, aby usłyszeć coś przeciwnego niż na szkolnych lekcjach o Polsce i świecie współczesnym, poznać odmienne fakty, odwrotne interpretacje. Ks. Popiełuszko nie zaspokaja niczyjej ciekawości, nie zapełnia białych plam historii ani nie przeprowadza politycznych przewodów, od których mózg staje, by odwrócić się w przeciwnym niż dotychczas, antysocjalistycznym kierunku. Jednym słowem ten mówca ubrany w liturgiczne szaty nie mówi niczego, co byłoby nowe lub ciekawe dla kogokolwiek. Urok wieców, jakie urządza jest całkiem odmiennej natury. Zaspokaja on czysto emocjonalne potrzeby swoich słuchaczy i wyznawców politycznych. W kościele księdza Popiełuszki urządza się seanse nienawiści. [...]

20

- Rozpoczyna się, zorganizowany po raz pierwszy od 1980 roku Festiwal Filmów Fabularnych w Gdańsku. Zostały zatrzymane takie filmy jak: *Przypadek* Krzysztofa Kieślowskiego, *Matka Królów* Janusza Zaorskiego, *Przesłuchanie* Ryszarda Bugajskiego, *Wierna rzeka* Tadeusza Chmielewskiego. Niektórzy reżyserzy sami wycofali swoje filmy, m.in. Tadeusz Konwicki *Dolinę Issy*, Władysław Has *Nieciekawą*

historię, Stanisław Różewicz Pensję pani Latter, Janusz Majewski Słoną różę i Epitafium dla Barbary Radziwiłłówny. Największym zainteresowaniem cieszyła się impreza spoza oficjalnego programu – spotkanie Andrzeja Wajdy z gdańszczanami i uczestnikami Festiwalu w kościele oo. Dominikanów. Uczestniczący w konkursie film A. Wajdy Danton otrzymał Nagrodę Dziennikarzy i Grand Prix Festiwalu.